

Warunki przywrócenia pasa drogowego do poprzedniego stanu użyteczności:

1. W przypadku nie otrzymania zgody od Gwaranta robót, prace należy wykonywać w następujący sposób:
  - roboty ziemne oraz instalacyjne należy wykonywać metodą bezwykopową, tak aby nie naruszyć wykonanej nawierzchni oraz istniejącej przyległej infrastruktury.

W przypadku braku możliwości wykonania robót metodą bezwykopową w pasie drogowym należy indywidualnie uzgodnić z Zarządcą drogi technologie wykonania prac.

Warunki w formie pisemnej zostaną przekazane Wnioskodawcy.
2. Jednocześnie Zajmujący pas drogowy dokona oznakowania i zabezpieczenia miejsca robót zgodnie z zatwierdzonym projektem organizacji ruchu (bądź szkicem), będzie prowadził stałą kontrolę wykonanego oznakowania, a organizacja ruchu będzie obejmować faktycznie zajmowaną strefę robót. Zobowiązuje się zajmującego pas do przywrócenia kompletnego oznakowania stałej organizacji ruchu równocześnie z likwidacją oznakowania na czas robót.
3. Zajmujący pas drogowy odpowiada za prawidłowe odtworzenie nawierzchni po wykonanych robotach w pasie drogowym. Poszczególne elementy pasa drogowego oraz chodniki/ zieleńce/ pobocza sąsiadujące z robotami nie mogą być w gorszym stanie niż przed przystąpieniem do robót.
4. Przed przystąpieniem do robót w pasie drogowym podmiot zajmujący powinien wykonać dokumentację fotograficzną stanu pasa drogowego.
5. Jeżeli w pasie drogowym w miejscu prowadzonego wykopu występują grunty, które przez bezpośrednie zagęszczanie nie mogą uzyskać wymaganego wskaźnika zagęszczenia, to należy zapewnić ich wymianę.
6. Przed przystąpieniem do robót odtworzeniowych nawierzchni należy wykonać badanie zagęszczenia gruntu. Powiadomienie o planowanych badaniach należy zgłosić telefonicznie lub pisemnie na dzień przed przystąpieniem do badań, aby przedstawiciel zarządcy drogi mógł w nich uczestniczyć.
7. Brak pozytywnych badań wyklucza możliwość przystąpienia do naprawy lub wykonania nawierzchni. Wymagany wskaźnik zagęszczenia gruntu w jezdni $I_s=1,0$ we wszystkich punktach badania i na wszystkich głębokościach do rzędnej 20 cm powyżej przewodu. W przypadku nie powiadomienia zarządcy drogi o terminie badań gruntu roboty nie będą odebrane i jednocześnie nadal będą naliczane opłaty za zajęcie pasa drogowego wraz z karami za przekroczenie terminu określonego w decyzji.
8. W przypadku wątpliwości odnośnie jakości zagęszczenia gruntu zarządca drogi zastrzega sobie prawo dokonania badań uzupełniających, których koszt ponosi robót zajmujący pas drogowy, jeśli badania te wykażą nieprawidłowe zagęszczenie gruntu.
9. Docinanie nawierzchni po wykonywanych robotach sieciowych i przyłączeniowych ma być wykonywane z możliwie najmniejszą liczbą załamania linii cięcia, aby nie obniżać jakości odtwarzanej nawierzchni.
10. Na konstrukcję nawierzchni asfaltobetonowej w miejscu odtworzeń po wykopach musi się składać:
  - a. podsypka piaskowa o łącznej grubości takiej samej jak podsypka istniejąca, lecz nie mniejszej niż 10 cm.
  - b. podbudowa z twardzieli kamiennego, drogowego o frakcji 31-63 zaklinowana kliniecem kamiennym o odpowiednim uziarnieniu, o łącznej grubości takiej samej jak podbudowy istniejącej lecz nie mniej niż 20 cm.
  - c. nawierzchnia asfaltobetonowa lub polimeroasfaltowa ma mieć dwie warstwy o łącznej grubości takiej samej jak nawierzchni istniejącej, lecz nie mniej niż 2x 4cm.
  - d. nawierzchnia ma być wykonana z masy asfaltowej o parametrach odpowiednich dla kategorii ruchu istniejącej nawierzchni, lecz nie mniejszej jak dla ruchu KR -2.
11. Nawierzchnię asfaltobetonową należy układać rozściełaczem do mas bitumicznych. Jeśli fragmenty do naprawy nie pozwalają na zastosowanie rozściełacza należy ją układać ręcznie, przy czym jakość i równość nawierzchni nie może odbiegać od jakości nawierzchni rozkładanej

mechanicznie.

12. Na zjazdach/wjazdach do bram odtworzenie nawierzchni należy wykonać z materiału z jakiego był on pierwotnie wykonany. Podbudowa na wjeździe do bramy musi mieć grubość min. 15 cm i może być wykonywana zarówno z betonu jak i z tłucznia.

13. Zakres odtworzenia nawierzchni asfaltobetonowej:

a. Nawierzchnia ma być odtwarzana w zakresie wykonywanego wykopu pod instalacje lub urządzenia podziemne,

b. Szerokość odtworzenia nawierzchni obejmuje szerokość wykopu powiększoną o 30 cm z każdej strony wykopu poza szerokość nawierzchni naruszonej, oberwanej lub zniszczonej na krawędziach wykopów (patrz rys. 1),

c. Naprawa nawierzchni w szerokości podanej w pkt 12b obejmuje całą konstrukcję nawierzchni ze wszystkimi jej warstwami,

d. Jeżeli zniszczeniu uległa sama nawierzchnia poza szerokością podaną w pkt 12b (np. w skutek wbicia się łap lub gąsienicy koparki w nawierzchnię) należy odtworzyć nawierzchnię bez wymiany podbudowy w grubości jaka występowała dotychczas na tej jezdni.

e. Jeżeli po wykonaniu wykopów i odcięciu nawierzchni do odtworzenia pozostanie przy krawężniku jezdni pas szerokości mniejszej niż 60 cm (jeśli brak jest krawężnika pas mniejszy niż 1m) należy go zerwać bez naruszania podbudowy istniejącej i również na tym pasie ułożyć nową nawierzchnię.

f. Układanie mieszanki asfaltowej ma być wykonywane w temperaturze podłoża i powietrza powyżej +5OC, na suche, czyste i odpylone podłoże po uprzednim jego skropieniu asfaltem.

g. Jeśli mieszanka będzie zbyt zimna, nie wolno jej układać, a próba ułożenia skutkować będzie ponownym wykonaniem robót nawierzchniowych.

14. Jeśli krawężnik przy odtwarzanej nawierzchni jest przewrócony lub zapadnięty należy go wyregulować do właściwego poziomu i zaspoynować przed przystąpieniem do robót nawierzchniowych. Światło krawężnika powinno wynosić 8-16 cm z tym, że musi być ono dostosowane do warunków rzeczywistych aktualnie panujących w ulicy, tj. dopasowane do chodników, wjazdów do bram i przyległych terenów zieleni. W miejscach przejść dla pieszych światło krawężnika nie może być większe niż 2 cm.

15. Jeżeli odtworzenie nawierzchni występuje na krawędzi jedni, przy której brak jest krawężnika poszczególne warstwy konstrukcji nawierzchni należy poszerzać w następujący sposób:

a. Podsypka piaskowa ma być szersza od podbudowy o tyle ile wynosi grubość układanej podbudowy,

b. Podbudowa ma być szersza od nawierzchni o tyle ile wynosi grubość układanej nawierzchni.

16. Połączenie nawierzchni istniejącej z nowo układaną oraz z krawężnikiem będzie uszczelnione taśmą

asfaltowa na etapie układania nawierzchni lub zalane odpowiednią do tego typu robót masą zalewową z zasypaniem drobnym kruszywem dwukrotnie. Pierwszy raz bezpośrednio po wykonaniu nawierzchni, a w ramach gwarancji - po raz drugi przed zakończeniem okresu gwarancyjnego – zarządca drogi może zażądać kolejnych uszczelnień połączenia nawierzchni, jeśli zaistnieje taka konieczność (patrz rys. 3).

17. W przypadku robót w chodniku zajmujący pas zobowiązany jest do przełożenia całej szerokości chodnika w sytuacji, gdy odległość krawędzi wykopu do krawędzi chodnika jest mniejsza lub równa 0,8 m.

18. Włazy kanałowe, zasuw, hydranty oraz inne urządzenia rewizyjne znajdujące się w poziomie terenu należy wyregulować z dopasowaniem do nawierzchni, tzn. należy im nadać pochylenia zgodne z pochyleniami nawierzchni, w której się znajdują.

W przypadku obsadzenia w gruncie należy te urządzenia zabezpieczyć brukiem na podsypce cementowo-betonowej.

19. W przypadku wykonywania studni rewizyjnych należy zastosować włazy typu ciężkiego.

20. Za stan chodników, pasów zieleni, jezdni sąsiednich i ulic dojazdowych do terenu budowy

odpowiada zajmujący pas. Obowiązany jest on do zapewnienia bezpieczeństwa ruchu, oczyszczania ulic, po których porusza się jego sprzęt, naprawy ewentualnych zniszczeń powstałych podczas realizacji robót i transportu związanego z budową.

21. W przypadku korzystania przez zajmującego pas z dróg gruntowych ma on obowiązek utrzymania ich w stanie pozwalającym na korzystanie innym użytkownikom oraz na wyrównanie, nadanie właściwego profilu i zawałowanie po zakończeniu robót na całej szerokości pasa jezdnego. Nawierzchnię uznaje się za dostatecznie zagęszczoną, gdy nie występują ślady po przejeździe odpowiedniego sprzętu zagęszczającego.

22. Roboty prowadzone w drogach gminnych o nawierzchni gruntowej, nieutwardzonej żadnym kruszywem - w zakresie robót odtworzeniowych musi się znaleźć profilowanie drogi ze spadkami poprzecznymi/podłużnymi, zagęszczenie nawierzchni (nawierzchnię uznaje się za dostatecznie zagęszczoną, gdy nie występują ślady po przejeździe odpowiedniego sprzętu zagęszczającego), oraz uporządkowanie poboczy.

23. Jeżeli roboty prowadzone w drogach gruntowych nieutwardzonych żadnym kruszywem, spowodują rozluźnienie gruntu lub doprowadzą do równoziarnistości nawierzchni i nie będzie można jej zagęścić zajmujący pas ma obowiązek „doziarnić” grunt rodzimy i zapewnić prawidłowe zagęszczenie drogi. „Doziarnienie” nie może być wykonane gruntami spoistymi, które powodowałyby nieprzepuszczalność nawierzchni.

24. Roboty prowadzone w nawierzchni drogi gminnej, gruntowej, utwardzonej kruszywem - w zakresie robót odtworzeniowych musi się znaleźć wykonanie w tej drodze nawierzchni tłuczniowej (kruszywo kamienne lub betonowe, w zależności od sposobu utwardzenia istniejącej nawierzchni) na całej szerokości pasa jezdnego i o grubości równej warstwie istniejącego utwardzenia, lecz nie mniej niż 10 cm po zagęszczeniu o przekroju poprzecznym dostosowanym do istniejącej drogi oraz o rzędnej niwelety równej niwelecie drogi jaka była przed przystąpieniem do robót. Zarządca drogi może zażądać korekty niwelety w celu zmiany spływu wód opadowych lub w celu usprawnienia obsługi komunikacyjnej posesji położonych przy tej drodze. Nawierzchnię uznaje się za dostatecznie zagęszczoną, gdy nie występują ślady po przejeździe odpowiedniego sprzętu zagęszczającego.

25. Wykopy prowadzone w drodze gruntowej winny być zagęszczone zgodnie z pkt VI ppkt 6, przy jednoczesnym założeniu uzyskania współczynnika gruntu $I_s=1,0$. Dla wykopu liniowego odtworzenie nawierzchni po 1 m od osi przewodu tj. o łącznej szerokości 2 m. Dla wykopu punktowego odtworzenie nawierzchni po 1,5 m od granic komory przeciskowej.

26. W przypadku prowadzenia robót w drodze o nawierzchni z płyt żelbetowych, nawierzchnię należy odtworzyć w następujący sposób: po zagęszczeniu wykopu należy wyprofilować teren objęty prowadzeniem robót, wykonać piaskową warstwę odsączającą gr. 10 cm, podbudowę z kruszywa kamiennego łamanego gr. 10 cm, warstwę podsypkową z piasku gr. 5-8 cm, a następnie ułożyć zdjęte płyty żelbetowe. Popękane w czasie robót płyty należy wymienić na całe.

27. W przypadku korzystania przez zajmującego pas z dróg o nawierzchni z destruktu asfaltowego naprawy należy wykonać z tego materiału z zamknięciem nawierzchni powierzchniowo przez skropienie emulsją asfaltową szybkozspadową i zasypaniem grysem bazaltowym. Warstwy ścieralne oraz warstwy konstrukcyjne należy odtworzyć tak samo jak warstwy istniejącej nawierzchni.

28. Zajmujący pas, po zakończeniu prac, ma obowiązek (przy braku chodników przy nawierzchni asfaltowej) ewentualne pobocza uporządkować, uprzętnąć i wyrównać teren.

29. Naprawa chodników ma polegać na odbudowaniu ich do stanu pozwalającego na prawidłowe i bezpieczne użytkowanie i do stanu nie gorszego niż przed przystąpieniem do robót ziemnych. Popękane płyty chodnikowe lub kostki mają zostać wymienione na całe. Krawężniki na ławie betonowej i obrzeża ustawione prawidłowo i zafugowane.

30. Jeżeli w ramach odtworzenia nawierzchni będzie konieczne ustawienie krawężnika przy istniejącej nawierzchni, należy go ustawić na ławie betonowej z oporem, a styk krawężnika i nawierzchni uszczelnić odpowiednią masą zalewową.

31. Po zakończeniu robót zajmujący pas zobowiązany jest do odtworzenia oznakowania poziomego

i pionowego.

32. Wszystkie roboty drogowe należy prowadzić zgodnie z Europejskimi i Polskimi Normami, zasadami sztuki budowlanej i technologiami przewidzianymi dla tych robót (z obostrzeniem odnośnie zagęszczenia gruntu) oraz obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

33. W przypadku prowadzenia robót w styczności z urządzeniami obcymi lub przy kolizjach z urządzeniami obcymi na protokole odbioru należy uzyskać podpis posiadaczy tych urządzeń (zalecana obecność przedstawiciela tych instytucji w komisji ds. odbioru).

UWAGI:

Jakiegokolwiek ewentualne odstępstwa od wyżej wymienionych warunków, wymagają pisemnej zgody zarządcy drogi lub jego uprawnionego przedstawiciela. Zarządca drogi zastrzega sobie prawo do zmiany niniejszych warunków, w tym, ale nie wyłącznie, w zależności od charakteru prac, użytej technologii, jak i warunków pogodowych w okresie zajęcia pasa.